

Písanie azbuky

ABC SLOVNÁ ZÁSoba

átóm - *atóm*

какáo - *kakao*

комéта - *kométa*

мáма - *mama*

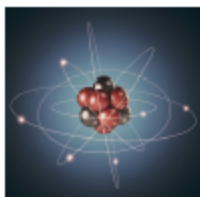
томáт - *paradajka*

1

Vedeli ste, že už viete niečo po rusky? Ak neveríte, pokúste sa jednoducho prečítať slová pod obrázkami. Následne si slová vypočujte a opakujte ich. Všímajte si pritom prízvuk!

комéта

átóm

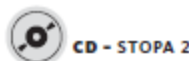
томáт

какáo

мáма

§ 1

2

Pozrite si prehľad ruskej abecedy v tlačenej písmene. Niektoré písmená vám budú známe. Vypočujte si názvy jednotlivých písmen a opakujte ich. Dávajte pozor hlavne na neznáme písmená!

А, а	Е, е	Й, й	О, о	У, у	Ш, ш	Э, э
Б, б	Ё, ё	К, к	П, п	Ф, ф	Щ, щ	Ю, ю
В, в	Ж, ж	Л, л	Р, р	Х, х	Ъ	Я, я
Г, г	З, з	М, м	С, с	Ц, ц	Ы	
Д, д	И, и	Н, н	Т, т	Ч, ч	Ъ	

Ruština je slovanský jazyk, ktorého písmo bolo vyvinuté v 9. storočí mníchmi Cyrilom a Metodom na základe gréckej abecedy.

Abeceda azbuky pozostáva z 33 písmen, z ktorých je 10 samohlások a 21 spoluhlások. Okrem toho existujú ešte dve zvláštne písmená: tvrdý znak **Ѣ** (твёрдый знак) a mäkký znak **ь** (мягкий знак). Nemajú žiadnu vlastnú hláskovú hodnotu, ale určujú výslovnosť predchádzajúcej spoluhlásky: buď je výslovnosť tvrdá (Ѣ), alebo mäkká (ь).

3

Na to, aby ste vedeli po rusky písať a čítať, musíte sa naučiť azbuku. Prítom sa stretnete s mnohými známymi písmenami – tak ako ste si to všimli v prvom cvičení. Vypočujte si jednotlivé slová a pomocou čísiel zapíšte poradie, v ktorom tieto slová počujete.

___ A KOT	___ D ТАМ	___ G КАК
___ B ТАКТ	___ E КОМЕТА	___ H МАК
___ C АТОМ	___ F ТОМАТ	___ I ТЕМА

Písmená **A, a, E, e, K, k, M, m, O, o a T, t** sa vyslovujú a píšu rovnako alebo veľmi podobne ako príslušné latinské písmená.

4

Pozor na nasledujúce písmená! Majú síce v ruskej abecede rovnaký tvar ako latinské písmená, ale vyslovujú sa inak. Vypočujte si písmená a slová a opakujte.

B, b – zodpovedá slovenskému V, napr. **век** (storočie)
H, h – zodpovedá slovenskému N, napr. **Анна** (Anna)
P, p – zodpovedá slovenskému R, napr. **ром** (rum)
C, c – zodpovedá slovenskému S, napr. **сок** (džús)
У, у – zodpovedá slovenskému U, napr. **Артур** (Artúr)
X, x – zodpovedá slovenskému Ch, napr. **мех** (srst')

Teraz nahlas čítajte nasledovné slová. Všímajte si pritom nové písmená. Následne si slová vypočujte a opakujte ich. Pokúste sa ich preložiť!

1. Москва _____ 3. сума _____
 2. хоп _____ 4. нота _____

Prízvuk v ruskom jazyku sa označuje znamienkom prízvuku ' , ale len na študijné účely. V ruských textoch sa toto znamienko nevyskytuje.

V krátkych slovách s jednou samohláskou alebo s písmenom **ě** znamienko prízvuku tiež nenájdete, keďže prízvuk ja automaticky na samohláske, prípadne na písmene **ě**.

CD - STOPA 3

SLOVNÁ ZÁSOBA

как - ako
 кот - kocúr
 мак - mak
 такт - takt
 там - tam
 тема - téma

CD - STOPA 4

CD - STOPA 4

Písanie azbuky

CD - STOPA 5

SLOVNÁ
ZÁSoba

ва́нна - vaňa

ка́рта - pohľadnica

ко́мната - izba

ко́смос - kozmos

ма́рка - značka

ме́тро - metro

мо́ст - most

ро́к - rocková hudba

ста́рт - štart

CD - STOPA 6

CD - TR. 7

ЈАЗЫКОВЫЙ
TIP

Ш, ш = š

парг. шеф (šéf)

Щ, щ = šč

парг. щи (kapustová
polievka)

Ж, ж = ž

парг. жук (chrobák)

Ч, ч = č

парг. чек (šek)

Ц, ц = c

ako v slove centrum

5

Pozrite si niekoľko ruských slov, v ktorých sa nachádzajú pre vás už známe písmená. Počúvajte tieto slová a označte písmená, ktoré ste spoznali v cvičení 4.

1. ва́нна

4. ме́тро

7. ка́рта

2. ма́рка

5. ро́к

8. мо́ст

3. ко́смос

6. ко́мната

9. ста́рт

6

A pokračujeme ďalej v abecede: teraz sa naučíte písmená, ktoré znejú rovnako ako latinské písmená, ale v azbuke sa píšu inak. Vypočujte si nasledovné písmená a slová a opakujte ich.

Л, л - zodpovedá slovenskému L, napr. **лу́па** (lupa)

Б, б - zodpovedá slovenskému B, napr. **ба́нк** (banka)

З, з - zodpovedá slovenskému Z, napr. **ва́за** (váza)

И, и - zodpovedá slovenskému I, napr. **игра́** (hra)

Й, й - zodpovedá slovenskému J, napr. **ма́й** (máj)

Д, д - zodpovedá slovenskému D, napr. **ди́аметр** (priemer)

П, п - zodpovedá slovenskému P, napr. **порт** (prístav)

Ф, ф - zodpovedá slovenskému F, napr. **фо́рма** (forma)

Г, г - zodpovedá slovenskému G, napr. **глаза́** (oči)

7

Ďalšou zvláštnosťou ruskej abecedy sú takzvané sykavky. Každá z týchto sykaviek má svoj znak. Počúvajte nasledovné slová. Ktorá sykavka sa vyskytuje v počutí slova? Tip vľavo vám pomôže pri riešení.

	1.	2.	3.	4.	5.
ш	☐	☐	☐	☐	☐
ж	☐	☐	☐	☐	☐
ч	☐	☐	☐	☐	☐
щ	☐	☐	☐	☐	☐
ц	☐	☐	☐	☐	☐

8

V ruskej abecede existujú ďalšie písmená, ktoré zodpovedajú určitým kombináciám písmen v latinke.

E, Ё, Ю a Я označujú tzv. "jotované" samohlásky.

V slovenčine zodpovedajú nasledovným kombináciám písmen, keď stoja na začiatku slova alebo za ъ a Ѣ:

E = je, napr. Ёва (Eva) Ё = jo, napr. бельё (bielizeň)

Ю = ju, napr. Юлия (Júlia) Я = ja, napr. яйца (vajcia)

Ak samohlásky E, Ё, Ю a Я nasledujú za spoluhláskou ako v nasledovných dvoch príkladoch, označujú mäkkosť spoluhlásky, o čom sa viac dozviete v nasledujúcom cvičení, napr. Пётр (Peter), рюкзак (ruksak). V tomto prípade sa vo výslovnosti pred ďalšou samohláskou nepridáva žiadne J.

Počúvajte a pozrite si nasledovné slová. Ktorú samohlásku obsahujú? Jednotlivé slová priradte do príslušnej skupiny.

А s E alebo Ё: _____ в s Ю: _____ с s Я: _____

1. Пётр	3. Юлия	5. я	7. бельё	9. Юпитер
2. яйца	4. ель	6. рюкзак	8. Ёва	10. семья

CD - TR. 8

SLOVNÁ
ZÁSOKA

ель - smrek

Юпитер - Jupiter

семья - rodina

я - ja

9

Väčšina ruských spoluhlások môže mať tvrdú, ako aj mäkkú výslovnosť, čo môže rozlíšiť význam slova. Spoluhláska sa vyslovuje mäkko, ak za ňou nasleduje mäkký znak ъ (napr. уголь) alebo samohlásky и (napr. бить), е, ё, ю, я.

Mäkký znak slúži aj ako "deliace znamienko". Naznačuje, že samohláska sa od mäkkej spoluhlásky, ktorá stojí pred ňou, vyslovuje oddelene (s J na začiatku slova), napr. пьеса.

Všimnite si slovné páry, v ktorých je rovnaká spoluhláska buď mäkká, alebo tvrdá. Počúvajte tieto slová a všimajte si, ako tvrdé a mäkké spoluhlásky menia význam slova. Opakujte!

1. бить	– быть	(biť - byť)
2. говорят	– говорятъ	(on/ona hovorí - hovoriť)
3. приносит	– приноситъ	(priniest - on/ona prinesie)
4. стал	– сталь	(on sa stal - stajňa)
5. брат	– братъ	(brat - brat)
6. мел	– мелъ	(plytčina - krieda)

CD - TR. 9